

Čís. 5023.

Novela o právu manželském.

Rozluka k a ž d é h o manželství, rozvedeného po působnosti rozlukového zákona, dle Šu 15 rozl. zák. se připouští jen za s o u h l a s u druhého manžela.

(Rozh. ze dne 6. května 1925, R I 367/25.)

Soud první stolice zamítl návrh manžela, by bylo rozloučeno manželství, rozvedené dobrovolně dne 22. června 1921, ježto manželka neprojevila s rozlukou souhlas. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D u v o d y:

Výtka, že srovnalá usnesení nižších soudů zřejmě odporují zákonu (§ 16 nesp. patentu ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák.), není odůvodněna. Výklad, jehož se dostalo Šu 16 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. nižšími soudy, jest správným a hoví stále judikatuře tohoto nejvyššího soudu (Sb. n. s. čís. 414, 2669, 3351), který neshledává příčiny, by se od ní odchýlil. §§ 15 a 16 řečeného zákona těsně spolu souvisí. V Šu 15 jest stanovena zásada, že, bylo-li manželství soudně rozvedeno, může každý manžel, nechce-li žalovati o rozluku z jiného důvodu, uvedeného v Šu 13, žádati — v řízení nesporném — za rozluku pro nepřekonatelný odpor. Co do času, kdy lze podati žádost, § 15 však rozeznává. Šlo-li o manželství, rozvedené před vydáním zákona, bylo lze žádati za rozluku již po uplynutí šesti měsíců od provedení soudního rozvodu; jde-li však o manželství, rozvedené po vydání zákona, lze podati žádost teprve, když uplynul alespoň rok od provedení soudního rozvodu. V obou případech pak se vyžaduje, že manželé neobnovili manželského společenství. Navazuje na tato ustanovení, upravuje § 16 v prvním odstavci bodu a) povšechně postup při žádostech za rozluku dle Šu 15 a stanoví především, že souhlasí-li oba manželé s rozlukou a nabude-li soud konaným šetřením přesvědčení, že jest tu vskutku nepřekonatelný odpor, vysloví rozluku usnesením. Zákon žádá tudíž pro povolení rozluky k pouhé žádosti manželů již rozvedených zásadně jednak svolení druhého manžela, jednak zjištění nepřekonatelného odporu, zákonem jen předpokládaného. Z této zásady připouští druhý odstavec bodu a) dvě výjimky ve prospěch manželství, rozvedených před působností zákona, a to první pro případy, kdy od provedení soudního rozvodu neuplynula ještě tři léta, druhou pak pro případy, v kterých toto tříletí již prošlo. Jde-li totiž o manželství, rozvedené před působností zákona, neuplynula-li však ještě tři léta od provedení soudního rozvodu, stačí, když soud nabude přesvědčení, že nejde o čin nerozvážný, t. j. zjišťování nepřekonatelného odporu odpadá a na místě toho se zjišťuje jen rozvážnost činu, roz. žádosti za rozluku. Tím však není řečeno, že se v takovémto případě nevyžaduje souhlasu

druhého manžela, naopak náležitost ta zůstává nedotčena. Stává se postradatelnou a zbytečnou teprve v případech, o nichž se zmiňuje druhá věta druhého odstavce bodu a), totiž v případech, kdy od provedení soudního rozvodu uplynula již tři léta. Tu netřeba k rozluce ovšem ani souhlasu druhého manžela, ani zjištění nepřekonatelného odporu, ani zjištění rozvážnosti činu. Tím se tato druhá skupina manželství, rozvedených před působností zákona, podstatně liší od skupiny první, a není tedy správným tvrzení stěžovatele, že, kdyby se druhý odstavec bodu a) Šu 16 vztahoval jen na manželství rozvedené před působností zákona, byla by jeho druhá věta zbytečná a obsahově zahrnuta již ve větě první. Že jediné takto lze rozuměti Šu 16 a) plyne, nehledíc k doslovu a vnitřní souvislosti tohoto zákonného ustanovení, též z úvahy, že, kdyby byl zákonodárce chtěl učiniti souhlas druhého manžela zbytečným i před uplynutím tří let od provedení soudního rozvodu, byl by to vyznačil na patřičném místě, totiž v první větě druhého odstavce bodu a). Váže-li však zákon zbytečnost tohoto souhlasu v druhé větě na uplynutí doby tří let, jest na bíledni, že, neuplynulo-li ještě toto tříletí, souhlas ten zbytečným není. Naproti tomu jedná bod c) Šu 16 zcela povšechně o manželstvích, rozvedených po působnosti zákona a stanoví, že, nesouhlasí-li v takových případech druhý manžel s rozlukou (nebo tvrdí-li jiné důvody, než nepřekonatelný odpor), soud odkáže žadatele na pořad práva. Z toho zřejmě plyne, že rozluka každého manželství, rozvedeného teprve po působnosti zákona podle Šu 15, tedy v řízení nesporném, se připouští jen za souhlasu druhého manžela. Stěžovatelův názor, že předpisu Šu 16 c) lze použiti jen na ony případy manželství, rozvedených po účinnosti zákona, kde jest žádáno za rozluku po uplynutí jednoho roku, ale před uplynutím tří let od rozvodu, nemá v zákoně opory. Výklad zde uvedený jest zcela logickým a nenuceným, plyne z jasného doslovu zákona, a proto není třeba uchýliti se k jiným pomůckám vykládacím. Výklad ten došel výrazu i v prováděcím nařízení ze dne 27. června 1919, čís. 362 sb. z. a n., jež v článku II. odstavci II. formuluje zcela přesně zásadu zde vyslovenou a z doslovu zákona vyvozenou a proto neodporuje zákonu, nýbrž s ním úplně se kryje. Na stanovisko, že se druhá věta druhého odstavce bodu a) Šu 16 vztahuje jen k manželstvím, rozvedeným před působností zákona, nikoliv k manželstvím, rozvedeným po jeho působnosti, postavila se také komise pro revisi občanského zákoníka, jak patrně z poznámky na str. 92 osnovy revidovaného práva rodinného, že »zvláštní předpis o manželstvích, rozvedených před účinností zákona nemá býti recipován, čímž bude vyhověno též návrhu č. t. 2555 z r. 1921, jenž se dožaduje aspoň škrtnutí závěrečné věty odstavce druhého lit. a).

Čís. 5024.

V novém řízení, nařízeném dle Šu 496, odstavec druhý c. ř. s., nelze se zabývatí obranou, která v původním řízení nebyla uplatněna.

Kupitel jest oprávněn odmítnouti zboží, neodpovídá-li z p ů s o b pínění smlouvě. Tak jest tomu, nebylo-li dbáno všeobecné i mezi smluv-